

Darba drošības instrukcija **galdniekam**

DDI - 14 - 2023

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos" no 2010.gada 10.augusta

Vispārējās darba drošības prasības

1. Nosacījumi attiecīgā darba izpildei

1.1. Patstāvīgi darbu drīkst veikt personas ne jaunākas par 18 gadiem, kurām veikta obligātā veselības pārbaude (OVP) pirms stāšanās darba tiesiskajās attiecībās, veikta ievadinstruktaža, sākotnējā instruktaža darba vietā un apmācīti droši darba paņēmieni*.

*Nosacījumi par vecumu un OVP nav attiecināmi uz izglītojamiem mācību iestādē, mācību procesā.

1.2. Atkārtotu darba drošības instruktažu veic, lai atgādinātu darba aizsardzības noteikumu un instrukciju prasības, pārbaudītu un paaugstinātu nodarbināto zināšanas:

* darba ņēmējiem - reizi divpadsmit mēnešos;

* izglītojamiem - ne retāk kā reizi sešos mēnešos (uzsākot pirmo mācību pusgadu un uzsākot otro mācību pusgadu);

* neplānotu instruktažu - ja nodarbinātajam mainās darba apstākļi, darba raksturs, darba vieta, darba aprīkojums, tehnoloģiskais vai darba process; noticis nelaimes gadījums vai konstatēta arodslimība (instruktažu veic tiem nodarbinātajiem, kuriem ir līdzīgi darba apstākļi vai kuru darbs saistīts ar notikušo nelaimes gadījumu darbā vai konstatēto arodslimību; nodarbinātais pārtraucis darbu uz laiku, kas ilgāks par sešdesmit kalendārām dienām, bet darbos ar bīstamām iekārtām vai paaugstinātas bīstamības darbos - ilgāk par četrdesmit piecām dienām.

1.3. Instruktažu organizē darba, izglītojamiem - mācību laikā, atvēlot pietiekami daudz laika pilnīgam un kvalitatīvam materiāla izklāstam, praktisko metožu un paņēmīnu apguvei, kā arī zināšanu pārbaudei.

1.4. Nodarbinātā pienākumi:

1.4.1. veikt tikai to darbu kurā apmācīts un instruēts darba drošībā;

1.4.2. ievērot iekšējos kārtības noteikumus (IKN);

1.4.3. izmantot tikai tos instrumentus un palīgierīces, ko paredz darba veikšanas tehnoloģija;

1.4.4. ievērot ražotāja nosacījumus iekārtu lietošanai;

1.4.5. lietot kolektīvās aizsardzības līdzekļus, kā arī nodarbinātā rīcībā nodotos individuālās aizsardzības līdzekļus (IAL) un pēc lietošanas veikt attiecīgo aizsardzības līdzekļu un cita aprīkojuma apkopi nepieciešamajā apjomā, kā arī novietot tos tiem paredzētajā vietā;

1.4.6. ievērot drošības zīmes, kā arī lietot drošības ierīces, ar ko apgādāts darba aprīkojums un darba vieta;

1.4.7. patvaļīgi nepārvietot rokas instrumentus, kā arī patvaļīgi nemainīt tiem paredzētās atrašanās vietas;

1.5. nodarbinātais ir tiesīgs atteikties veikt darbu, ja darba devējs nav nodrošinājis nekaitīgus un drošus darba apstākļus.

1.6. Drošus darba paņēmienus ierāda tiešais darba vadītājs.

2. Veselībai kaitīgie un bīstamie darba vides riska faktori, to pielaujamās normas

2.1. Gaisa temperatūras normas: ziemas periodā no +16 līdz +23 grādi C;

vasaras periodā no +16 līdz +27 grādi C;

2.2. relatīvais mitrums: diapazonā no 30 līdz 70%;

2.3. gaisa kustības ātrums: nepārsniedzot 0,4 m/s;

2.4. darba vietas apgaismojums: ne mazāks par 300lx, pēc darba vietas un veida (skatīt MK noteikumu Nr.359 no 2009.gada 28.aprīļa 2.pielikumu "Iekštelpu apgaismojuma līmeņi atkarībā no darba vietas un darba veida");

2.5. apgaismojuma līmenis darba vietā var būt augstāks, bet tas nedrīkst radīt nelaimes gadījuma risku, tai skaitā paaugstinātu redzes sasprindzinājumu un apžilbinājumu.

2.6. Darbā galdniekam, būtiskākie darba riska faktori:

2.6.1. saskare ar rotējošu griezējinstrumentu, darbmašīnas kustīgām daļām;

2.6.2. abrazīvi putekļi, šķembas no apstrādājamā materiāla;

2.6.3. krītoši priekšmeti (mēbeļu izejmateriāli, instrumenti u.c.)

2.6.4. nokļūšana elektriskās strāvas sprieguma laukā, elektrovadu, elektroiekārtas vai zemējuma bojājuma gadījumā;

2.6.5. atbilstošs apgaismojums (nepietiekošs vai apžilbinošs);

2.6.6. mikroklimats (paaugstināta vai pazemināta gaisa temperatūra, nepietiekoša ventilācija, paaugstināts vai pazemināts gaisa mitrums, caurvējš)) un atmosfēras iedarbība;

2.6.7. redzes sasprindzinājums;

- 2.6.8. paaugstināts trokšņa un vibrācijas līmenis;
- 2.6.9. fiziska piepūle, piespiedu darba poza;
- 2.6.10. ķīmiskas vielas (lakas, krāsas, līmes, organiskie šķīdinātāji u.c.)
- 2.6.11. ugunsbīstamība, sprādzienbīstamība, paaugstināta koka putekļu koncentrācija gaisā;
- 2.6.12. smagumu celšana, nešana, stumšana;
- 2.6.13. paaugstināts traumatisma risks (roku plaukstu, pirkstu, acu), vispārējs traumatisma faktors.

3. Kolektīvie aizsardzības līdzekļi

- 3.1. Nodarbinātajam jāievēro KAL nosacījumi (zonējumi, aizsargbarjeras, nožogojumi u.c.); tai skaitā bīstamām vielām, ja tās ir norobežotas;
- 3.2. jāpazīst un jāievēro izvietotās drošības zīmes;
- 3.3. jāpazīst un jāievēro izvietotās informatīvās zīmes par IAL lietošanu;
- 3.4. iekārtu elektriskais sazemējums;
- 3.5. ventilācijas sistēmas pietiekamība;
- 3.6. skaidu un putekļu nosūcējsistēmas/iekārtas;
- 3.7. kopējais apgaismojums;
- 3.8. ugunsdzēsības aprīkojums/nodrošinājums.

4. Individuālie aizsardzības līdzekļi

- 4.1. lietot piešķirtos ilgtermiņa IAL, uzturēt tos tīrībā un kārtībā (aizsargapģērbs, aizsargapavi);
- 4.2. lietot piešķirtos īstermiņa IAL (aizsargbrilles, resperātorus, aizsargcimdus u.c. IAL atbilstoši darba specifikai un vajadzībām);
- 4.3. **aizliegts** lietot bojātus, funkcionalitāti zaudējušus IAL;
- 4.4. par IAL bojājumiem, trūkumiem nekavējoties ziņot tiešajam darba vadītājam;
- 4.5. **aizliegts** uzsākt darbu, ja nav vai nedarbojas KAL / IAL;

5. Prasības pirms darba sākuma

- 5.1. zināt drošus darba paņēmienus darbam ar konkrētām darbmašīnām un instrumentiem;
- 5.2. sakārtot darba vietu, novākt visu lieko;
- 5.3. izņemt no kabatām lietas un instrumentus, kuri darba procesā var radīt bīstamību;
- 5.4. pirms darba sākuma pārliedzināties par ventilācijas un nosūces ierīču darba esamību;

- 5.5. pārliciecināties tukšgaitā par darbmašīnu darba esamību un kārtību;
- 5.7. ja konstatēti bojājumi, darbu uzsākt aizliegts; ziņot tiešajam darba vadītājam, izlikt informatīvu zīmi “Nestrādāt! Bojāts!” / “Neieslēgt! Bojāts!” (j^a šāda zīme nav pagatavota, tad brīvā formā);
- 5.8. iepazīties ar ķīmisko vielu drošības datu lapām par darba procesā izmantojamām vielām;
- 5.9. zināt un ievērot iekšējās kārtības noteikumus (IKN), īpaši ugunsdrošības jautājumos;
- 5.10. zināt darba aprīkojuma lietošanas un drošības instrukcijas (par ko nodarbinātais parakstījies DDI žurnālā);
- 5.11. būt darba apgērbā, sakārtot matus tā, lai tie netraucētu darba procesam.

6. Prasības darba laikā

- 6.1. Zināt un ievērot darba drošības nosacījumus darbam ar konkrētām darbmašīnām un instrumentiem;
- 6.2. darba laikā būt koncentrētam uz veicamo darbu, strādāt tikai to darbu, kuram ir apmācīts un instruēts;
- 6.3. **aizliegts** atstāt ieslēgtu darbmašīnu bez uzraudzības;
- 6.4. **aizliegts** strādāt bez vai bojātiem IAL un KAL;
- 6.5. nestāvēt rotējoša griezējinstrumenta nosacītās rotācijas plaknes ceļā un pretī detaļai;
- 6.6. ievērot noteikto nodarbināto skaitu pie darbmašīnas (strādā viens vai divi nodarbinātie);
- 6.7. darbus ar ķīmiskām vielām atļauts veikt tikai pie ieslēgtas nosūces ventilācijas;
- 6.8. ja nolijuši vai nopilējusi kāda ķīmiska viela, nekavējoties to savākt ar absorbentu (piemēram, koka skaidas);
 - 6.8.1. izmantotos absorbentus aizliegts izmest sadzīves atkritumos;
 - 6.8.2. izmantotos absorbentus izmest speciālās tam paredzētās tvertnēs;
- 6.9. nepiekraut ejas, krautnes kraut ne augstāk par 1,7 m no grīdas līmeņa;
- 6.10. neslaucīt ražošanas atkritumus ar rokām, bet ar šim darbam paredzētu birstīti;
- 6.11. nodrošināt brīvu piekļuvi ugunsdzēsības aprīkojumam.

7. Prasības darbu beidzot

- 7.1. Izslēgt darbmašīnu vai izslēgt atvienojot no elektrotīkla rokas elektroinstrumentu;
- 7.2. sakārtot darba zonu - salikt instrumentus, IAL tiem paredzētajās vietās;
- 7.3. attīrīt darbagaldu virsmas no skaidām ar speciālu birstīti vai nosūkt ar putekļusūcēju;
- 7.4. saslaucīt skaidas no grīdas ar grīdas birsti vai nosūkt tās ar putekļusūcēju;
- 7.5. saslaucītās skaidas izbērt speciālā skaidu tvertnē;

- 7.6. notīrīt darba apģērbu, nolikt to tam paredzētajā vietā (skapītī);
- 7.7. pārbaudīt ugunsnedrošus atkritumus - nepieļaujot nejaušas uzliesmošanas iespēju;
- 7.8. ievērot personīgo higiēnu;
- 7.9. izslēgt ventilācijas sistēmu, apgaismojumu (lokālo).

8. Ugunsdrošības prasības

- 8.1. ievērot vispārējās ugunsdrošības prasības;
- 8.2. ievērot IKN (īpaši - smēķēšanas nosacījumus);
- 8.3. nodrošināt brīvu pieeju ugunsdzēsības līdzekļiem un elektrosadales skapjiem.

9. Elektrodrošības prasības

- 9.1. strāvas pieslēgums atbilstoši iekārtu ražotāja nosacījumiem;
- 9.2. sazemējums;
- 9.3. droša izolācija.

9. Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās

- 9.1. Ugunsgrēka gadījumā nekavējoties pārtraukt darbu un veikt pasākumus ugunsgrēka dzēšanai. Ja ugunsgrēku nevar nodzēst pašu spēkiem, tad jāizsauc Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests pa tālruni **112**, nosaucot ugunsgrēka vietas adresi, savu vārdu, uzvārdu, telefona numuru, klausulī pirmais noliek operātoris;
- 9.2. rodoties bīstamībai, kas var izsaukt nelaimes gadījumu, darbu nekavējoties pārtraukt un brīdināt citus tuvumā strādājošos;
- 9.3. traumas vai nelaimes gadījumā cietušajam nekavējoši sniedz pirmo palīdzību vai izsauc Neatliekamo medicīnisko palīdzību pa tālruni **113**, nosaucot nelaimes gadījuma precīzu adresi, cietušā vārdu, uzvārdu, vecumu un savu vārdu, uzvārdu;
- 9.4. par darba laikā iegūtajām traumām nekavējoties ziņot administrācijai;
- 9.5. notikuma vietu saglabāt pēc nelaimes gadījuma izveidojušā situācijā, to izmainīt drīkst tikai gadījumā, ja tas saistīts ar palīdzības sniegšanu vai objektīvu traucējumu, kad cietušo nedrīkst atstāt notikuma vietā.

10. Atbildība par darba drošības instrukcijas (DPI) neievērošanu

- 10.1. personas, kuras pārkāpušas darba aizsardzības prasības, atkarībā no kaitējuma rakstura un radītajām sekām, var tikt atstādinātas no veicamā darba un sauktas pie disciplinārās, civiltiesiskās, kriminālās atbildības saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu un normatīvajiem dokumentiem.

Sagatavoja LVT darba aizsardzības speciālists